

Шаферівський Б. С. аспірант
Полтавська державна аграрна академія

СХРЕЩУВАННЯ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ СВИНОМАТОК

Відтворювальна здатність свиноматок є важливою, з економічної точки зору, комплексною ознакою, що визначає ефективність виробництва свинини. Висока багатоплідність маток відноситься до біологічних особливостей свиней, яка в сумі із скоростиглістю та невеликим періодом поросності позитивно виділяє вид з поміж інших сільськогосподарських тварин, дозволяючи за рік отримувати від маток по 20-28 і більше поросят [1].

Відтворювальна здатність свиноматок відноситься до полігенно обумовлених ознак, підвищення якої методами селекції ускладнено низьким коефіцієнтом успадковування [2]. Підвищити продуктивності свиней можливо цілеспрямованим підбором і добором, створенням тваринам належних умов утримання, забезпечення їх відповідним рівнем годівлі тощо. Серед найбільш ефективних методів підвищення продуктивності маток слід назвати схрещування поєднаних порід, типів та ліній, а також використання маркер-залежної селекції.

У вирішенні питання збільшення виробництва м'яса особливого значення набуває проблема використання ефекту гетерозису, рівень прояву якого узгоджується з поєднуваністю батьківських пар.

Для визначення кращих варіантів поєднуваності свиней спеціалізованих генотипів зарубіжної селекції за відтворювальною здатністю нами в умовах промислового господарства було проведено схрещування свиноматок великої білої породи (ВБФП) та ландрас (ЛФП) французького походження з кнурами порід дюрк (ДНП), ландрас (ЛНП) і п'єтрен (ПНП) німецького походження.

Результати наших досліджень по визначенню ефективності схрещування свиней спеціалізованих м'ясних генотипів зарубіжної селекції дали змогу стверджувати, що найбільш відчутно ефект гетерозису за багатоплідністю проявився при поєднанні маток породи ландрас французької селекції з кнурами великої білої породи німецької селекції -11,7 голів (табл. 1).

Свиноматки контрольної групи (ВБФП x ВБНП) за даним показником перевищували маток усіх піддослідних груп, за виключенням V дослідної групи. Підбір маток великої білої породи французького походження із кнурами великої білої породи німецької селекції (ВБФП x ВБНП) сприяв одержанню більшої кількості поросят на опорос на 0,1 -2 голови, порівняно із матками усіх дослідних груп, крім п'ятої. При цьому вірогідна перевага за даним показником встановлена у свиноматок контрольної групи над II, IV і VI дослідними групами, де в якості батьківських форм використані кнури порід дюрк і п'єтрен. Найменшою кількістю живих поросят при народженні характеризувалися матки великої білої породи при схрещуванні з кнурами порід дюрк і п'єтрен 9,2 - 9,6 голів, а матки породи ландрас – при підборі з

кнурями породи дюрк - 9,9 голів. Така ситуація ймовірно узгоджується з породною особливістю генотипів та поєднуваністю вихідних батьківських порід, в результаті чого не одержано відчутного підвищення багатоплідності навіть при схрещуванні.

1. Відтворювальна здатність свиноматок при схрещуванні

Піддослідні групи	Призначення груп	Поєднання порід	Багатоплідність, гол.	Великоплідність, кг	К-сть поросят при відл, гол.	Маса гнізда поросят при відлуч кг	Середня маса однієї голови при відлученні кг
I	контроль на	ВБФП х ВБНП	11,2± 0,42	1,2± 0,03	10,2± 0,39	79,9± 4,97	7,9± 0,42
II	дослідна	ВБФП х ДНП	9,2± 0,42**	1,4± 0,02***	8,7± 0,33**	77,7± 4,55	9,1± 0,34*
III	дослідна	ВБФП х ЛНП	11,1± 0,57	1,1± 0,04**	9,6± 0,31	80,4± 5,64	9,0± 0,34*
IV	дослідна	ВБФП х ПНП	9,6± 0,60*	1,4± 0,02***	9,0± 0,44	76,6± 4,87	8,6± 0,44
V	дослідна	ЛФП х ВБНП	11,7± 0,42	1,2± 0,03	9,7± 0,42	69,1± 6,12	7,0± 0,38
VI	дослідна	ЛФП х ДНП	9,9± 0,31*	1,3± 0,02***	8,9± 0,18**	74,2± 3,57	9,0± 0,34*
VII	дослідна	ЛФП х ЛНП	10,6± 0,88	1,3± 0,03**	9,3± 0,56	74,3± 6,29	8,0± 0,43
VIII	дослідна	ЛФП х ПНП	10,9± 0,53	1,2± 0,04***	9,6± 0,43	79,6± 4,37	8,3± 0,22

Примітка: *P<0,05; **P<0,01; ***P<0,001.

Великоплідність поросят в наших дослідженнях залежала від їх кількості при народженні і найвищою була у маток тих груп, що мали невисоку багатоплідність - 9,2- 9,9 голів.

При вирощуванні поросят-сисунів одним з основних показників вважається їх збереженість до відлучення. Згідно одержаних даних, кількість поросят до відлучення варіювала від 8,7 до 10,2 голів. При цьому найбільша кількість поросят до відлучення характерна для свиноматок контрольної групи, за вірогідної різниці показників контрольної та II і IV дослідних груп.

За таким важливим показником відтворювальної здатності свиноматок, як жива маса гнізда поросят при відлученні встановлена залежність досліджуваного показнику із кількістю поросят при відлученні – чим кількість тварин в гнізді більше, тим вище жива маса гнізда при відлученні. В наших дослідженнях найбільша жива маса гнізда поросят при відлученні характерна для маток III і VIII дослідних та контрольної груп, відповідно, 80,4; 79,6 та 79,9 кг.

Свиноматки контрольної групи переважали за середньою живою масою однієї голови поросят при відлученні у 28 днів на 0,9 кг лише тварин V дослідної групи (ЛФП x ВБНП), але поступалися на 0,1 -1,2 кг маткам інших дослідних груп.

В дослідженнях встановлена тенденція впливу кнурів породи дюрок і п'єтрен на великоплідність та середню живу масу однієї голови при відлученні, що узгоджується із даними інших дослідників. Відчутного впливу породи свиноматок на багатоплідність і інші показники відтворювальної здатності не виявлено.

Таким чином, за результатами проведених досліджень можна зробити висновок про ефективність схрещування маток великої білої породи французького походження з кнурами великої білої породи німецького походження, а також маток породи ландрас французького походження з кнурами великої білої породи і п'єтрен німецького походження, де одержана найбільша кількість поросят при народженні і відлученні.

Література.

1. Шейко И.П. Состояние и пути совершенствования научного обоснования отрасли свиноводства / И. П. Шейко, Л. А. Федоренкова //Таврійський науковий вісник . – Херсон, 2008. – Вип.58. – Ч. II. – С.10-16.

2. Генетика и разведение домашних животных / И. Иогансон, Я. Рендель, О. Граверт . – М.: Колос, 1970 . – 351 с.